

ASOCIÁCIA SÚKROMNÝCH ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ SLOVENSKA

Stanovisko Správnej rady, Odbornej sekcie súkromných materských škôl a Odbornej sekcie súkromných základných škôl Asociácie súkromných škôl a školských zariadení Slovenska k

**Návrhu ZÁKONA,
ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony**

(predĺženie povinnej školskej dochádzky na 11 rokov so začiatkom od 5 rokov veku dieťaťa)

**N Á R O D N Á R A D A S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y
VII. volebné obdobie**

Pripomienka k celému návrhu zákona – návrh na stiahnutie zákona ako celku

Cieľom predloženého návrhu novely zákona má byť (cit.) „zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania v materskej škole, ako súčasť plnenia povinnej školskej dochádzky pre päťročné deti v materskej škole. Touto právnou úpravou sa povinná školská dochádzka predlžuje zo súčasných desať rokov na jedenásť rokov. Povinné predprimárne vzdelávanie v materskej škole bude trvať jeden školský rok. V prípade, že po jednom roku povinného predprimárneho vzdelávania dieťa nebude spôsobilé pokračovať v plnení povinnej školskej dochádzky v základnej škole, bude na základe rozhodnutia riaditeľa materskej školy opakovať predprimárne vzdelávanie v materskej škole. V nadväznosti na zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania, ako súčasť plnenia povinnej školskej dochádzky sa ruší „odklad začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky“ a „dodatkový odklad plnenia povinnej školskej dochádzky“. Zároveň sa ruší možnosť zriaďovať nultý ročník a prípravný ročník“.

Tieto opatrenia považujeme za neodôvodnený krok z nasledovných dôvodov:

Cieľom návrhu zákona má byť **umožniť vyrovnávanie šancí na školský úspech deťom, ktoré kvôli málopodnetnému, alebo inak znevýhodnenému prostrediu, z ktorého pochádzajú, alebo kvôli svojmu zdravotnému stavu, pre ktorý sú vylučované zo vzdelávania, nemajú predpoklady pre úspešné zvládnutie povinnej školskej dochádzky.** Domnievame sa, že zavedenie plnenia povinnej školskej dochádzky pre päťročné deti v materskej škole iba v jedinom type vzdelávania (v MS, vzdelávajúcich podľa jediného typu Štátneho vzdelávacieho programu pre materské školy) a zároveň neprispôsobenie návrhu deťom so zdravotným postihnutím **nenaplní stanovený cieľ, nie je zárukou individuálneho prístupu k znevýhodneným deťom a neumožní vyrovnávanie šancí týchto detí na dosiahnutie školského úspechu v základnej škole a pri ďalšom vzdelávaní.**

Máme zároveň vážne výhrady k **zrušeniu nultého a prípravného ročníka ZŠ.** Podľa správy Štátnej školskej inšpekcie o vyhodnotení výsledkov spätnej väzby od riaditeľov škôl, kde boli zavedené nulté ročníky ZŠ, (cit.) „*prevažná väčšina riaditeľov škôl nulté ročníky víta. Keďže tak oni, ako aj učitelia vidia, ako v nich deti v priebehu roka napredujú, obhajujú ich. Cítia, že*

investované úsilie sa premieňa na hmatateľné výsledky. Nulté ročníky preto vnímajú ako veľký prínos.“

Preto považujeme za neodôvodnené bez ďalšej analýzy možností a prínosov nulté a prípravné ročníky ZŠ plošne týmto zákonom zrušiť.

Zákon ďalej zavádza **inštitút opakovania predškolského ročníka (tzv. prepadnutie)**, ktoré je bezprecedentným zásahom do psychiky a ďalšieho vývoja dieťaťa, do jeho vzťahu k vzdelávaniu a motivácie učiť sa. Opakovanie ročníka je podľa publikovaných výskumov zhoršením podmienok pre ďalšie vzdelávanie a vedie skôr k predčasnému drop-outu, teda úplnému opusteniu školy v neskoršom veku.ⁱⁱ Preto nesúhlasíme, aby sa **možnosť odkladu začiatku povinnej školskej dochádzky, ktorý doteraz znamenal potrebný čas na dosiahnutie školskej zrelosti dieťaťa, zamieňala za opakovanie ročníka** už v predprimárnom vzdelávaní. Toto opatrenie sa negatívne dotkne ako znevýhodnenej, tak aj intaktnej časti detskej populácie.

Nemožnosť **odkladu začiatku povinnej školskej dochádzky a obmedzenie slobodnej voľby vzdelávacej cesty v rozmanitých programoch a typoch predprimárneho vzdelávania a výchovy** sú významným zásahom do kompetencií a práv rodiča a v rozpore s konštatovaním v dôvodovej správe majú závažné dopady na rodinu a rodičovstvo.

Rozhodnutie o opakovaní predškolského ročníka riaditeľom školy **bez akceptovania názoru rodiča** znamená významné obmedzenie rodičovských práv a slobôd, ako aj práva na vzdelávanie dieťaťa v zmysle Článku 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Rím, 4.11.1950)ⁱⁱⁱ a je v demokratickej spoločnosti neprípustné.

Sme toho názoru, že školská **legislatíva sa má tvoriť s ohľadom na najvyšší záujem dieťaťa**, jeho prosperovania v škole a vzdelávaní, s ústretovým a rešpektujúcim prístupom k čoraz rozmanitejším individuálnym potrebám detí.

Preto, aj keď **rozumieme potrebe riešiť situáciu detí, pre ktoré je vzdelanie cestou z nepriaznivých životných podmienok**, navrhujeme tento návrh zákona **ako celok odmietnuť**, pretože nie je zárukou naplnenia stanoveného cieľa.

Zákon neprešiel riadnym pripomienkovým konaním a zavádza závažné systémové zmeny s celospoločenským dosahom na rodiny a deti s takými závažnými nedostatkami, že sa v stanovenom čase nedá nijakými pripomienkami zásadne zmeniť.

Zároveň **navrhujeme urýchlené začatie prác na novom návrhu**, na ktorých sa zúčastnia zástupcovia všetkých dotknutých strán s cieľom pripraviť taký návrh zákona, ktorý by naplnil cieľ sprístupnenia predprimárneho vzdelávania a výchovy všetkým deťom podľa ich vzdelávacích potrieb, nie plošne od rovnakého veku 5 rokov, ale od veku, kedy je to pre ich budúci vývoj najvhodnejšie.

ⁱ Štátna školská inšpekcia (2017), *Správa o výsledku spätnej väzby od riaditeľov škôl, v ktorých sa v školskom roku 2016/17 realizoval výchovno-vzdelávací proces v nultom ročníku*. Dostupné na: https://www.ssiba.sk/admin/fckeditor/editor/userfiles/file/Dokumenty/Vyhodnotenie_0_rocnik_2017_final%281%29.pdf

ⁱⁱ VILAND, K. R. (2001) *The Effectiveness of Grade Retention as an Intervention Strategy for Academic Failure*. A Research Paper. University of Wisconsin-Stout. [cit. 2019-02-12] Dostupné na: <https://pdfs.semanticscholar.org>

ⁱⁱⁱ Článok 2: Právo na vzdelanie

Nikom sa nesmie odoprieť právo na vzdelanie. Pri výkone akýchkoľvek funkcií v oblasti výchovy a výuky, ktoré štát vykonáva, bude rešpektovať právo rodičov zabezpečovať túto výchovu a vzdelanie v zhode s ich vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.